

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ОСТРОВСЬКА М.Я. Особливості інноваційно-гуманістичної підготовки майбутніх учителів початкової школи у контексті ЄВО	177
ПАВКО А.І. Випереджальна педагогіка: історико-педагогічна ретроспектива та сучасні інноваційні технології навчального процесу	179
ПАПП К.Л. Національно-патріотичне виховання у школах Закарпаття першої половини ХХ століття	182
ПЕТАХ В. І., ТОМАШЕВСЬКА М. О. До проблеми готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності	184
ПЕТЬОВКА А. В., ТЯГУР В.М. Використання сучасних педагогічних технологій на уроках трудового навчання в початковій школі	185
ППЧАК С. Н., ФЕНЧАК Л. М. Використання тренінгових технологій у процесі підготовки майбутніх фахівців освіти	188
ПЛОТНИКОВА К. Р. Підходи до визначення поняття «тренер-викладач»	189
PALLAY KATALIN A hallgatói mobilitás formái és kimenetele	191
ПОПОВИЧ О.М., ГРАБ О.В. Підготовка майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку	193
ПРОДАН М. В., ПИНЗЕНИК О. М. Інтеграція освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти	195
ПРШЕСМИЦЬКА Н. О., ЛАЛАК Н. В. Приватні школи: зарубіжний та вітчизняний досвід	197
РАЙЧИНЕЦЬ В.М. «Радянізація» освіти та шкільництва Закарпаття повоєнного періоду	199
РІЗАК Е.В. Особливості сприймання музики молодшими школярами	202
РУСИН Н.М., КОСТИЧ М. Створення сприятливої сімейної атмосфери як умова повноцінного розвитку особистості дитини	204
РУСИН Н.М., МЕТЕНЬКО Д. Сюжетно-рольова ритмічна гімнастика як інноваційна технологія фізкультурно-оздоровчої роботи в ЗДО	206
РУСИН Н.М., ПАРЕНКО Д. Гуманізація освітнього процесу ЗДО як основа духовно-морального становлення майбутнього громадянина	208
РУСИН Н.М., ЧЕХ Н. Розвиток дрібної моторики як засіб адаптації дитини в дитячому садку	210
СИМОНЯН В. В. Науково-теоретичний та практичний досвід майбутнього викладача вокалу	212
СОЙМА Н.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Гігієнічні принципи організації освітнього процесу в установах загальної середньої освіти	215
СТЕГУРА І.І. Історичні аспекти розвитку та реформування правничої освіти у Німеччині	217
СУХОДОЛЬСЬКА Ю. М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Особливості застосування методів виховання у естетичному розвитку учнів молодшого шкільного віку	218
СУХОЛОВА М.А. Артистизм вокаліста-естраадника як основний чинник його професійного зростання	220
ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Особливості змісту соціально-комунікативної підготовки педагога	222
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., КИРЛИК О.В. Комунікативний самоконтроль як компонент професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи	224
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., ЛІВАК Д.С. Ігрові технології і проблемні ситуації у формуванні красназавчих компетенцій учнів молодшого шкільного віку	226
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., ЯНИК М.М. Принципи формування екологічної компетентності учнів загальноосвітньої школи	228

дану тему. На музичних заняттях ще і ще раз прослуховується музична інтерпретація казки. Таким чином, спільна діяльність всього педагогічного колективу дає позитивні результати по засвоєнню дітьми матеріалу.

У підсумку, кожна програма завершується казковим театром фізичної культури - проведенням фізкультурно-спортивного музично - театралізованого свята (середня група – програма «Вовк і семеро козенят на новий лад», старша група – «Буратіно»).

Ми прийшли до висновку, що ритмічна гімнастика для дошкільнят вирішує загальні (оздоровчі, освітні, виховні), і часткові завдання (залучення дітей до систематичної діяльності з фізичного виховання, зміцнення здоров'я, розвиток основних фізичних якостей, удосконалення відчуття ритму і т.п.). Все це сприяє вихованню гармонійно розвиненої особистості.

Література

1. Фоміна Н.А. Сюжетно-рольова ритмічна гімнастика / Н.А.Фоміна. – М., 2005.
- 2 Фоміна Н.А., Зайцева Г.А., Ігнат'єва Е.Н., Чернякіна С.М. Казковий театр фізичної культури / Н.А.Фоміна, Г.А.Зайцева, Е.Н.Ігнат'єва. – Волгоград :Учитель, 2003.

УДК373.2.091:165.742]:159.923(043.2)

РУСИН Н.М., ПАРЕНКО Д.,
Мукачівський державний університет

ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗДО ЯК ОСНОВА ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ГРОМАДЯНИНА

У системі дошкільної освіти надзвичайно актуальною стає проблема гуманізації освітнього середовища, що забезпечує умови цілісного розвитку кожної дитини на основі гуманно – особистісного підходу до дітей в освітньому процесі

Однією з ключових позицій педагогічної роботи в сучасному закладі дошкільної освіти є її гуманізація, пов'язана з визнанням самоцінності дитинства, унікальності особистості дитини реалізації її інтересів. У житті дітей, як і дорослих, багато складних проблем – і вони змушують дітей страждати, долати труднощі, боротися, радуватися. Виникають складні взаємини між самими дітьми і дорослими Те, що може здатися дрібницею, - навіщо дитина б'ється, над чим плаче, чому радується - для дитини зовсім не дрібниця, а скоріше сенс життя.

Бути благородним - значить бути добрим по відношенню до інших, а почуття доброти, за словами Шалви Амонашвілі, - є корінь всіх благородних якостей [2, с. 85], основа всіх добрих справ.

Дитина повинна творити добро, адже тільки вона зможе відчувати, що поруч є інші люди, яким потрібна допомога, турбота, увага.

У зв'язку з цим головним завданням педагогів стає створення умов, які сприяють особистісному, духовному зростанню вихованця. Ш.А. Амонашвілі визначив головним завданням педагога – створити освітнє середовище так, щоб

воно забезпечувало атмосферу комфорту і психологічної безпеки для самореалізації особистості дитини, розкриття всіх закладених в ній природних задатків. Гуманістичне освітнє середовище має бути пронизане повагою до особистості кожної дитини повинно вирощувати у дітей почуття турботи про товаришів, близьких, людей взагалі.

Безперечно, могутнім засобом у вихованні благородних почуттів у дітей є казка.

Казки передають моральні поняття і почуття не у вигляді голої моралі або нудної проповіді, а в прозорій, ясній за змістом, захоплюючій і забавній формі. Казка, перш за все, діє на почуття, а лише потім - на розум. Слухаючи казку, дитина несвідомо, в своїй уяві, зливається з героями казки, якщо вони їй подобаються тоді разом з ними вона проявляє доброту і благородство, ризикує собою заради інших, любить, сумує, стає сміливою і спритною, здійснює подвиги. За допомогою казок діти отримують можливість засвоєння моральних цінностей, вчать розрізняти добро і зло, цінувати доброту, працелюбність, вірність і наполегливість, отримують перші уявлення про справедливість, завзятість.

Отже, народні казки несуть дуже важливі для дітей ідеї:

- навколишній світ – живий. У будь-який момент все може заговорити з нами. Ця ідея важлива для формування дбайливого та осмисленого ставлення до того, що нас оточує;

- ожилі об'єкти навколишнього світу здатні діяти самостійно, вони мають право на своє власне життя. Ця ідея важлива для формування почуття прийняття іншого;

- поділ добра і зла, перемога добра. Ця ідея важлива для підтримки бадьорості духу і розвитку прагнення до кращого;

- найцінніше досягається через випробування, а те, що далось легко, може швидко піти. Ця ідея важлива для формування механізму терпіння;

- навколо нас багато помічників, але вони приходять на допомогу тільки в тому випадку, якщо ми не можемо впоратися з ситуацією або завданням самі. Ця ідея важлива для формування почуття самостійності і довіри до навколишнього світу.

Проблема заключається в тому, що дітям розповідають мало казок. Батьки надто зайняті кар'єрою або просто зневажливо ставляться до казок.

Велика кількість молодих бабусь ще працюють або відмовляються присвячувати своє дозвілля внукам. Часто оповідачів замінює телевізор, але він не може в повній мірі відшкодувати спілкування.

Тому вихователі дошкільних установ повинні привчати дітей роздумувати над казками. Це не складно хоча б тому, що діти люблять, коли їм знову і знову повторюють улюблені казки, і вони самі програють їх в своїй уяві.

Казка невіддільна від краси, вона сприяє розвитку естетичних почуттів, а значить, сприяє розвитку благородства душі, її краси і доброти. «Завдяки казці, - пише В.О. Сухомлинський, дитина пізнає світ не тільки розумом, але й

серцем. І не тільки пізнає, але і відгукується на події і явища навколишнього світу, висловлює своє ставлення до добра і зла [3, с. 181]

Казки розвивають у дітей доброту серця, чуйність душі, творчу уяву, виховує дбайливе ставлення і любов до всього прекрасного, вчать знаходити відповіді в житті.

Таким чином, самі елементарні і в той же час, найважливіші уявлення - про добро і зло, про розум і дурість, про хитрість і відвертість, про героїзм і боягузтво, про щедрість і жадібність – відкладаються в свідомості дитини і визначають для неї норми поведінки. Прочитане надовго залишається в пам'яті дитини, інколи на все життя. З роками казки не втрачають своєї чарівності, а найголовніше - своєї аж ніяк не казкової суті. І через казки дитина з малих років починає усвідомлювати своє призначення в житті.

Література

1. Вачков И.В. Сказкотерапия: Развитие самосознания через психологическую сказку / И.В. Вачков. М., 2007. 144 с.

2. Амонашвили Ш.А. Школа жизни. Трактат о начальной ступени образования, основанного на принципах гуманно-личностной педагогики / Ш.А. Амонашвили. Издательский дом Шалвы Амонашвили. М., 2000. 65 с.

3. Сухомлинський В.О. Антологія гуманної педагогіки. / В.О. Сухомлинський. М. 2002. 181с.

УДК37.015.31-053.4/.5:745/749:373.24-044.332(043.2)

РУСИН Н.М., ЧЕХ Н.,
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ЯК ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ ДИТИНИ В ДИТЯЧОМУ САДКУ

Відрив від дому і близьких, особливо від мами дуже важко сприймається багатьма дітьми. Малюки сильно прив'язані до своїх батьків і сприймають це, як відчуження, позбавлення батьківської любові і ласки, уваги і захисту. Не дарма свого часу Сухомлинський В.О. говорив «Я твердо впевнений що є якість душі, без яких людина не може стати справжнім вихователем, і серед цих якостей на першому місці – вміння проникнути в духовний світ дитини».

Дуже складний і важливий період в молодшому віці - це адаптація. Адаптація, це пристосування організму до нових обставин, а для дитини цього віку дитячий садок дійсно є новим невідомим простором, з новим оточенням і новими відношеннями. Адаптація включає в себе широкий аспект індивідуальних реакцій, характер яких залежить від психофізичних та особистісних особливостей дитини, від складних сімейних відносин, від умов перебування в дошкільному закладі. Тобто кожна дитина звикає по своєму, однак можна відзначити деякі закономірності.

Діти 2-3 року не відчувають потреби в спілкуванні з однолітками, вона поки що не сформована. У цьому віці спілкування з дорослими - це зразок для

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>